

Література:

1. Головін М.Б. Модельний аналіз психолого-педагогічних особливостей діяльності з освоєння та створення об'єктів високої складності // Педагогічний пошук. Вип. 2(54). – Луцьк, 2007. – С. 60 -63
2. Джон Р. Андерсен. Когнитивная психология. – СПб.: Питер, 2002. – 492 с.
3. Лурия А. Р. Лекции по общей психологии. – СПб.: Питер, 2006. – 320 с.
4. Найсер У. Познание и реальность. Смысл и принципы когнитивной психологии. – М.: Прогресс, 1981. – 225с.
5. Роберт Солсо. Когнитивная психология. – СПб.: Питер, 2006. – 589 с.
6. Хомская Е. Д. Нейропсихология. 4 -е издание. – СПб.: Питер, 2005. – 496 с.
7. Чуприкова Н.И. Психология умственного развития: Принцип дифференциации. – М.: Столетие, 1997. – 478 с.

ОПТИМІЗАЦІЯ ПОБУДОВИ ОСНОВНОГО ЗАНЯТТЯ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

С.П. Драчук

Постановка проблеми. Проголошення Акту про незалежність України спричинили кардинальні зміни у суспільному житті країни. Вони зумовили зокрема виникнення системи ринкових відносин. У таких умовах склалася потреба переосмислення системи підготовки професійних кадрів, у тому числі й конкурентоспроможних фахівців – педагогів.

На думку Р.С. Гуревича, змістом професійної освіти майбутніх педагогів є система знань, умінь і навичок, а також рис творчої діяльності, світоглядних і загальнолюдських якостей особистості, які зумовлені вимогами суспільства до фахових спеціалістів.

Одним із основних напрямів вирішення завдань професійної педагогічної освіти є впровадження професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) у зміст основних занять з навчальної дисципліни «фізичне виховання». Як обов'язкова навчальна дисципліна вона базується на принципах прогностичної педагогіки, враховує вікові, гендерні особливості студентів і тісно пов'язана з матеріалом інших навчальних предметів і дисциплін.

Доцільність підвищення рівня ППФП студентів вищих педагогічних закладів освіти засобами фізичного виховання підтверджується тим, що продуктивність їхньої праці залежить від оволодіння необхідним комплексом прикладних навичок інтелектуально – рухового характеру, фізичними, вольовими та моральними якостями, здатністю переносити граничні психічні навантаження, підтримувати високу працездатність протягом тривалого часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головне завдання навчання в педагогічному вищому навчальному закладі спрямоване на оволодіння студентами педагогічною професією. Тому процес підготовки майбутніх фахівців перебуває в площині моделювання трудової діяльності вчителя.

Для створення таких моделей необхідно мати уяву про особливості професійної діяльності сучасного педагога. Праця вчителя належить до сфери духовного виробництва. В його діяльності переважає праця розумова, змістом якої є спостереження, контроль, керівництво колективом учнів, велика швидкість опрацювання різнобічної інформації [1, 2, 4].

Високу продуктивність праці вчителя забезпечують уміння розподіляти, переключати, концентрувати увагу, а також наявність різноманітних видів реакції (проста, вибору, слідкування). Педагогічна майстерність залежить від володіння такими психологічними якостями, як спостережливість, комунікативність, витримка, рішучість, винахідливість, наполегливість тощо [9].

Педагоги зазнають великих навантажень на центральну нервову і серцево-судинну системи. Ефективність їхньої роботи визначають також добрий стан дихальної системи;

висока загальна витривалість організму; здатність до статичної витривалості м'язів спини, внаслідок необхідності довготривалого утримання статичної пози як під час сидіння, так і ходьби; швидкі і точні рухи верхніми кінцівками та пальцями рук [5, 6, 7].

З огляду на особливості професійної діяльності вчителя, від сьогоденної вищої школи вимагається створення і впровадження сучасної системи фізичного виховання майбутніх педагогів. Вирішення цього завдання залежить від широкого залучення в навчально-виховний процес з фізичного виховання засобів ППФП, завдяки яким є можливість формувати арсенал необхідних умінь і навичок праці вчителя [3, 8].

Формулювання цілей статті. Навчальний процес, на жаль, не завжди орієнтований на активну діяльність студентів професійно-прикладного фізичного спрямування. Традиційна система фізичного виховання не формує у студентів здатності до розвитку творчого мислення та уміння використовувати професійні навички педагога в практичних ситуаціях. Тому необхідність покращення організації навчального процесу з фізичного виховання вимагає впровадження нових оптимальних форм і методів навчання, а також раціональних прийомів подання навчального матеріалу і контролю за його засвоєнням.

Однак ця проблема мало розкрита у сучасній науково-методичній літературі. Недостатньо висвітлено також можливість використання засобів ППФП на основних заняттях з фізичного виховання для студентів-філологів, тому що вони, на додаток до загальновідомої специфіки педагогічної праці, мають свої характерні особливості професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Основною формою занять, де можливе застосування засобів та методів професійно-прикладної фізичної підготовки протягом періоду навчання студентів, є основні (практичні, лекційні, факультативні) заняття, передбачені навчальним планом.

Але найбільш ефективними із них є практичні заняття. Вони мають типову структуру, прийнятну у фізичному вихованні, крім того, володіють характерними рисами, які притаманні урочній формі проведення занять. Це створює сприятливі умови для досягнення педагогічної мети навчально-виховного процесу.

Практичні заняття регламентуються програмою з фізичного виховання для вищих навчальних закладів України. Однак їх зміст може бути варіативним. Це дає можливість поряд із загальнопедагогічними завданнями реалізовувати також і завдання ППФП. До того ж відомо, що професійно-прикладне спрямування фізичного виховання розгортається на базі загальнофізичної підготовки. Без високого рівня загальної фізичної підготовленості людини неможливе досягнення нею значного розвитку професійно важливих фізичних якостей, які забезпечують підвищену працездатність педагога, індивідуального специфічного фонду рухових умінь і навичок, що сприяють підвищенню продуктивності праці, а також необхідних психофізичних якостей вчителя, які є основою для вдосконалення педагогічної майстерності.

Отож, досягати такої позиції необхідно через комплексне заняття. Ефективність комплексного впливу (загальнофізичного та професійно спрямованого) фізичного навантаження виражається через подвійний ефект дії всіх використовуваних засобів. Комплексне заняття дає можливість застосування засобів ППФП не тільки в основній його частині, а й в інших. Наприклад, при проведенні підготовчої частини заняття в загально розвиваючий комплекс можна ввести декілька спеціальних вправ, спрямованих на розвиток витривалості м'язів кисті або підвищення швидкості їх рухів у суглобах; у заключній частині заняття можна використати спеціальні дихальні вправи, які розглядатимуться не тільки як засіб відновлення після фізичного навантаження, але й розвитку мовленнєвого апарату майбутніх вчителів-філологів.

Крім того, існує ще декілька варіантів побудови основної частини комплексного заняття. Перший з них передбачає поділ матеріалу основної частини на дві відносно самостійні складові. В одній із них використовуються засоби, що відповідають реалізації державної програми з фізичного виховання для ВНЗ, а в іншій – для вирішення завдання ППФП. Другий варіант припускає не послідовне, а паралельне використання засобів

загально-фізичної підготовки (у даному випадку розуміється реалізація державної програми) та професійно – прикладної.

Необхідно підкреслити, що при створенні матеріалу заняття з послідовним вирішенням завдань виникає два основних питання. По-перше, потрібно передбачувати характер взаємодії між різними сторонами змісту заняття та пов'язаними з ними ефектами, щоб мінімізувати негативні взаємодії та максимально підсилити позитивні. Наприклад, коли стоїть завдання підвищення статичної витривалості м'язів спини (довготривале утримання статичної пози тіла під час сидіння характерне для вчителів філологічних спеціальностей) на фоні загального стомлення, то такі вправи потрібно планувати на другу половину основної частини заняття, після попереднього виконання роботи на розвиток загальної витривалості. По-друге, існує проблема вибору раціонального співвідношення обсягів використання засобів різного спрямування. У даному випадку ця проблема вирішується з урахуванням періоду навчання у ВНЗ, а також рівня фізичної підготовленості, наявного арсеналу рухових умінь і навичок конкретного контингенту студентів тощо. На нашу думку, на молодших курсах в комплексних заняттях значне місце повинні займати засоби загально-фізичної підготовки. В подальшому, зі зростанням фізичної підготовленості та поповненням фонду рухових умінь і навичок, це співвідношення змінюється на користь засобів ППФП. Причому чим старший курс, тим співвідношення має бути більш контрастним.

Доцільність планування занять з паралельним вирішенням завдань пов'язана з широтою впливу використовуваних засобів, а також можливістю виконання досить великого обсягу навантаження. Наприклад, вивчення студентами навчального матеріалу зі спортивних ігор сприяє не тільки опануванню техніко-тактичними основами відповідних видів спорту, але й розвитку різних сторін психіки людини та її відчуттів, уваги, пам'яті, мислення, уяви, морально-вольових якостей, розумової діяльності тощо, які є необхідними складниками особистості сучасного вчителя.

Висновки. Професійно – прикладна спрямованість фізичного виховання є важливою соціальною проблемою. Тому з метою підготовки висококваліфікованих педагогічних фахівців, майбутніх фундаторів суспільства, виникає нагальна потреба впровадження в навчально-виховний процес з фізичного виховання у вищих навчальних закладах засобів ППФП. Найбільш придатними для їх ефективного використання, на наш погляд, є комплексні заняття, де поряд із засобами реалізації загально фізичної підготовки, як цього вимагає чинна державна програма, можуть використовуватись засоби, що стимулюють фахові знання та рухові вміння для виконання такого професійного психофізіологічного навантаження, як робота вчителя -філолога.

Подальшого дослідження потребує вивчення інших проблем впровадження ППФП в навчальний процес вищих педагогічних закладів освіти.

Література:

1. Булич Э.Х. Как повысить умственную работоспособность студентов. - К.: Вища школа, 1989. - 56 с.
2. Виленский М. Я. , Ильинич В. И. Физическая культура работников умственного труда. – М.: Знание, 1987. - 96 с.
3. Виленский М.Я. Основы профессиональной направленности студентов педагогических институтов. - М., 1980.
4. Коломийцева О. Оптимизация процесса ППФП работников умственного труда // Олимпийский спорт и спорт для всех: V Международный научный конгресс. - Минск, 2001. - С. 349.
5. Коломийцева О. Определение состояния электрической активности мышц при обосновании ППФП лиц умственного труда // Сб. науч. тр. Под ред. Ермакова С. С. - Харьков: ХХПИ, 2001. - С. 34 -39.
6. Лапшина Г.Г. Особенности физического состояния студентов гуманитарного факультета // Теория и практика физ. культуры. - 1989. - № 4. - С. 18 -20.
7. Романенко В.А. Физиологическое обоснование профессионально ориентированной физической подготовки: Автореф. дис. ... докт. биол. наук. - К., 1994. - 55 с.
8. Тимошенко О.В. Формування професійно – прикладних навичок майбутніх вчителів музики засобами фізичного виховання. – Харків, 2000. – С. 9 -11.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

М.Ю. Кадемія, О.В. Шестопалюк

Постановка проблеми. Сучасний стан освіти в Україні характеризується активним розвитком українського освітнього простору, якому притаманне системне реформування з підтримкою інноваційного розвитку, перехід до багатогранності не тільки як до перспективної тенденції, а й зовсім нової якості, підвищення якості навчального процесу.

Система освіти ХХІ століття здатна підготувати людей до постійно змінювальних умов їхнього життя в інформаційному суспільстві, високої якості і можливості здобуття освіти кожною людиною протягом усього її життя [1, с.93].

Аналіз попередніх досліджень. Проблемам підвищення результативності навчального процесу шляхом впровадження нових педагогічних технологій, інформатизації навчально-виховного процесу присвячені роботи таких науковців: Ю.К. Баланова, В.Ю. Бикова, В.П. Безпалько, Р.С. Гуревича, О.М. Довгялло, М.І. Жалдака, В.М. Монахова, Є.С. Полат, С.О. Сисоевої та ін.

У національній доктрині розвитку освіти в Україні дається така характеристика освітнього простору. **Освітній простір** – це сфера освітньої галузі, що найбільшою мірою визначає рівень розвитку людини, суспільства, галузі, нації та держави, відтворює та нарощує її інтелектуальний, духовний та екологічний потенціал.

Мета статті полягає у розгляді побудови єдиного інформаційного освітнього простору (ЄІОП) навчального закладу, діяльності педагога, підвищення якості його роботи, розвитку творчих його можливостей.

Отже, на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства важливим є створення ЄІОП, його постійне наповнення електронними навчальними матеріалами, здійснення та забезпечення навчального процесу.

Все це зумовило зміну роботи навчальних закладів, необхідність розробки та впровадження нових методик навчання, котрі були б орієнтовані на використання мережі Інтернет. З розвитком інформаційних технологій, мережних комунікацій розвиваються мережа, інфраструктури самого навчального закладу, створюється та розвивається ЄІОП.

Створення ЄІОП має за мету:

1. Організацію доставки інформації, котра одержана із зовнішніх джерел самого навчального закладу.

2. Інтеграцію внутрішніх процесів (організаційного, навчального) та інформаційних технологій (ІТ).

Впровадження ІТ у навчальний процес, створення ЄІОП передбачають розв'язання таких задач:

– створення необхідної матеріально-технічної бази, інформаційних та кадрових ресурсів;

– забезпечення автоматизованого управління педагогічного процесу, обмін, обробку та збереження інформації;

– наявність нормативно-організаційної бази, технічного та методичного супроводу.

До основних користувачів ЄІОП навчального закладу належать: адміністрація, педагогічні працівники, учні та їхні батьки.

Як свідчить досвід нашої роботи, найбільшого використання в навчальному закладі набули: